

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala vastaa toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteyksistä sekä -palveluista kestävästi mahdollistaen hyvinvointia, kilpailukykyä ja kokonaisturvallisuutta.

Toimintaympäristö

Suurimman murroksen liikenteen ja viestinnän toimialalle aiheuttavat puhtaaseen energiaan ja vähäpäästöiseen liikenteeseen siirtyminen oikea-aikaisesti ja teknistaloudellisesti kestävästi sekä digitalisoituminen. Suomi on sitoutunut vähentämään päästöjään edelleen. Vähentämisen tulee jatkossa olla kansantalouden kannalta kestävää, eikä se saa kasvattaa arjen kustannuksia tai heikentää elinkeinoelämän kilpailukykyä. Digitaalisten ratkaisujen tarjoamat mahdollisuudet Suomen voimassa olevien kansainvälisten sitoumusten ja päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa ovat merkittävät. Digitalisaation vauhti on kiihtynyt, mikä on korostanut tietoturvallisuuden merkitystä yhteiskunnan palvelujen tarjonnassa. Tiedonhallinta sekä kansalaisten, yhteisöjen ja yritysten palveleminen entistä paremmin ovat digitalisaation kehittämisen keskiössä.

Huoltovarmuuden ja varautumisen merkitys digitaalisten yhteyksien, liikenteen ja viestinnän kehittämisessä on korostunut. Kyberturvallisuuden uhkataso on korkealla ja sen ennustetaan olevan pysyvä asiantila. Liikenne- ja viestintäjärjestelmän toimivuus ja resilienssi edellyttävät kaikissa olosuhteissa markkinoiden toimivuutta ja kriittisen infran turvaamista. Yhteistyöhön ja eri sektoreiden keskinäisriippuvuuksien tunnistamiseen on yhä enemmän kiinnitetty huomiota.

Väylien kunto ja viestintäverkkojen kapasiteetti korostuvat digitaalisten palvelujen ja automaation kehityksen myötä. Erityisenä haasteena ovat taloudellinen epävarmuus, tuottavuuden heikko kehitys sekä rahoituksen rajallisuus. Julkisen talouden tervehdyttäminen on välttämätöntä ja se edellyttää koko hallinnonalan tuottavuuden kohentamista, tehtävien priorisointia sekä entistä parempaa riskien ja kustannusten hallintaa. Käytettävissä olevat määrärahat on kohdistettava entistä vaikuttavammin kansalaisten ja elinkeinoelämän sujuvan ja turvallisen arjen rakentamiseen.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2024	2025	2026
	toteutuma/arvio	arvio	arvio

Digitalisaatio ja datatalous luovat kestäväää kasvua sekä vahvistavat luottamusyhteiskuntaa.

— Digitaalitalouden ja -yhteiskunnan indeksin (DESI) kehitys	Maiden välistä vertailua ei enää tehty	-	-
— Maailman digitaalisen kilpailukyvyn vertailu (World Digital Competitiveness Ranking)	15.	10 parhaan joukossa	10 parhaan joukossa
— Suomalaisten luottamus uutisia kohtaan (Digital News Report), kehitys	69 % vastaajista	Vähintään 70 % vastaajista	Vähintään 70 % vastaajista

Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on turvallinen, tietopohjainen ja kestävä.

— Liikenteen dataekosysteemin kehitys	226 toimijaa	Aiempaa enemmän	Aiempaa enemmän
— Liikenteen päästöjen kehitys, tCO ₂ -ekv. (WEM 09/22)	9 662 000	7 973 607	7 790 162
— Liikenneturvallisuuden kehitys	Tieliikenteessä kuolleet: 176 Tieliikenteessä loukkaantuneet: 3 445	Mahdollisimman vähän	Mahdollisimman vähän

	2024 toteutuma/arvio	2025 arvio	2026 arvio
Dataan perustuvat liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin.			
— Liikenteen dataekosysteemin kehitys	Välitys- ja yhdistämispalveluita tarjoavien yritysten määrä: 66 kpl	Aiempaa enemmän	Aiempaa enemmän
Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä parantavat Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta.			
— Viestintäverkkojen kattavuus ja peitto	Kiinteän verkon laajakaistasaataavuus, osuus kotitalouksista: 81 %	Aiempaa suurempi	Aiempaa suurempi
— Korjausvelka/tieverkko (milj. euroa)	2 574	2 600	2 700
— Korjausvelka/rataverkko (milj. euroa)	1 616	1 740	1 800
— Korjausvelka/vesiväyläverkko (milj. euroa)	30	30	30

Sukupuolten tasa-arvo

Uusi liikenne- ja viestintäministeriön ja sen hallinnonalan toiminnallinen yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma vuosille 2026–2029 valmistuu vuoden 2026 aikana. Toiminnallinen yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma perustuu vuoden 2026 aikana toteutettuun tilannekartoitukseen koko hallinnonalalla, joka toteutetaan yhdessä Yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa. Uusi toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma tavoitteista ja toimenpiteistä viestittää ministeriön ja hallinnonalan virkakunnalle, ja järjestetään koulutusta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutusten arviointi säädöshankkeissa jatkuu. Voimassa olevaa liikenne- ja viestintäministeriön henkilöstöpoliittista tasa-arvosuunnitelmaa toimeenpannaan ministeriön henkilöstöpoliittisen strategian linjausten mukaisesti.

Kestävä kehitys

YK:n kestävän kehityksen Agenda2030:n tavoitteiden edistäminen on mukana liikenne- ja viestintäministeriön toiminnassa.

Suomi tekee oman osansa päästöjen vähentämiseksi ja ekologisen kestävyysparantamiseksi. Toimenpiteet liittyvät erityisesti vähäpäästöisen ja päästöttömän liikenteen hallittuun lisäämiseen teknologianeutraalisti ja teknistaloudellisesti kestävästi sekä logistiikkaa tehostamalla tiedon avulla. Päästövähennyksiä tavoitellaan myös väylien turvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta parantamalla.

Sosiaalisen kestävyysparantamiseksi ministeriön työ varmistaa ihmisten perustarpeiden toteutumista. Toimet liittyvät esimerkiksi liikenneturvallisuuteen ja liikenne- ja digitaalisten palveluiden esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.

Hallinnonala edistää taloudellista kestävyttä sitoutumalla julkisen talouden tasapainottamiseen, tuottavuutta parantamalla, kilpailutuksia ja hankintoja tehostamalla sekä investointimäärärahoja laskemalla. Taloudellisen kestävyysparantamiseksi digitaalisilla yhteyksillä, liikenteellä ja viestinnällä on keskeinen merkitys elinkeinoelämän kilpailukykyllä ja uudistumisella sekä koko Suomen elinvoimalla ja hyvinvoinnilla.

Budjettilakiesitykset

Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset

esityksen nimi	taloudellinen vaikutus (momentti)
Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin datasäädöksen toimeenpanosta	31.01.02
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta	31.20.21

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
31.01.04	<i>Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— sopimusvaltuus	1,5	1,5
31.10.77	<i>Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— maa- ja vesirakentamisvaltuus	422,0	235,8
31.20.20	<i>Saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostot ja kehittäminen</i>		
	— sopimusvaltuus	-	30,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2024—2026

	v. 2024 tilinpäätös 1000 €	v. 2025 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2026 esitys 1000 €	Muutos 2025—2026	
				1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	822 581	796 776	817 292	20 516	3
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 108	21 896	17 678	-4 218	-19
02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	95 263	89 938	102 060	12 122	13
03. Väyläviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	62 579	57 580	58 934	1 354	2
04. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	50 380	46 812	50 155	3 343	7
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	571 015	570 000	588 465	18 465	3
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	20 236	10 550	—	-10 550	-100
10. Liikenne- ja viestintäverkot	2 109 193	2 200 799	2 119 305	-81 494	-4
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)	1 565 751	1 605 411	1 414 582	-190 829	-12
30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v)	22 440	43 650	95 850	52 200	120
31. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	18 176	10 100	9 400	-700	-7
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	13 776	34 997	24 997	-10 000	-29
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	385 050	405 141	476 776	71 635	18
(78.) Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	104 000	101 500	97 700	-3 800	-4
20. Liikenteen ja viestinnän palvelut	922 808	841 797	842 770	973	0

	v. 2024 tilinpäätös 1000 €	v. 2025 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2026 esitys 1000 €	Muutos 2025—2026	
				1000 €	%
20. Saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	20 386	19 886	19 886	—	0
21. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	102 424	106 924	107 324	400	0
22. Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	—	3 794	4 612	818	22
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen (arviomääräraha)	110 521	89 000	89 000	—	0
51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v)	95 825	28 541	28 296	-245	-1
60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (kiinteä määräraha)	593 652	593 652	593 652	—	0
Yhteensä	3 854 581	3 839 372	3 779 367	-60 005	-2
Henkilötyövuosien kokonaismäärä	2 406	2 406	2 580		

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 678 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) alueellisesta yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut toiminnalleen seuraavat hallitusohjelmaa, hallinnonalan konsernistrategiaa ja pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita tukevat monivuotiset tulostavoitteet 2024—2027:

— Digitalisaatiota ja datataloutta koskevan EU-säätelyn toimeenpanolla on varmistettu tehokkuus, kilpailukyky ja ihmislähtöisyys

— Uusien teknologioiden käyttöönotossa ja turvallisuusympäristön muutoksessa on varmistettu, että digitaaliset palvelut, tuotteet ja verkot ovat käyttäjille luotettavia ja kokonaisturvallisia ja huomioivat sähköisen viestinnän tietosuojan

- Liikennejärjestelmän digitaalisen kaksosen kehitykselle, yhteentoimivuudelle ja hyödyntämiselle on luotu edellytykset
- Vaikutusten arviointi on systemaattista, tasalaatuista ja tukee asioiden valmistelua hallinnonalalla
- Rautatieliikenne on houkutteleva kulkumuoto ja sen yhteiskunnalle tuottamat hyödyt kasvavat
- Julkisesti tuetut liikkumispalvelut ovat tehokkaita, taloudellisia ja asiakkaiden liikkumistarpeita vastaavia
- Suomessa on käytössä kattavat, turvalliset ja kestävät tietoliikenneyhteydet
- Väyläverkko on toimintavarma ja kansainväliset yhteydet toimivat.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2024 toteutuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Bruttomenot	23 027	21 888	17 928
Bruttotulot	255	250	250
Nettomenot	22 771	21 638	17 678
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 614		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 951		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eurooppalaisen digitaali-infrastruktuurikonsortion kieliteknologian allianssin (ALT-EDIC) jäsenmaksu (siirto momentilta 31.01.02)	80
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-258
Kyberturvallisuuden harjoitustoiminta (RRF pilari2)	-1 000
Ministeriön toiminnan ja talouden tasapainottaminen (siirto momentille 31.01.02)	-500
Yhteiskunnan kyberturvallisuuden kehittäminen ja kansainvälinen yhteistyö	-3 000
Palkkausten tarkistukset	460
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	100
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-100
Yhteensä	-4 218

2026 talousarvio	17 678 000
2025 talousarvio	21 896 000
2024 tilinpäätös	23 108 000

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 102 060 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) rahoitus- ja maksuosuuksien maksamiseen sekä EU:n rahoituksella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

- 3) lähialueyhteistyöhankkeiden menojen maksamiseen
- 4) merikartoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) liikennejärjestelmäsunnittelusta, henkilöliikennetutkimuksista, liikkumisen palvelujen edistämisestä, valvonta- ja viranomaistehtävistä, perinnetoiminnasta, meriliikenteen kehittämisestä ja Safe Sea Net -toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintävirasto vastaa kaikkien liikennemuotojen viranomaispalveluista sekä viestintätoimialan viranomaissääntely-, valvonta-, ohjaus-, hallinto- ja palvelutehtävistä. Liikenteen viranomaispalvelut liittyvät liikennejärjestelmän turvallisuuteen, tietovarantoihin, toimintavarmuuteen ja markkinoihin.

Lentoliikenteen valvontamaksu ja katsastustoiminnan valvontamaksu tuloutetaan momentille 11.19.05. Tietoyhteiskuntamaksu, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu, postitoiminnan valvontamaksu sekä varmennemaksu tuloutetaan momentille 11.19.04.

Määrärahasta käytetään arviolta 1,4 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut Liikenne- ja viestintävirastolle seuraavat hallitusohjelmaa, hallinnonalan konsernistrategiaa ja pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita tukevat monivuotiset tulostavoitteet 2024—2027:

- EU:n digi- ja datataloussääntely ja niiden viranomaistehtävät on toimeenpantu tehokkaasti (DGA, DSA, TCO, DA)
- Kyberhäiriöiden sietokyky liikenteen ja viestinnän sektoreilla on vahvistunut
- Liikenteen yhtenäistä dataekosysteemiä on vahvistettu
- Liikennejärjestelmän tietopohjaa on parannettu kehittämällä vaikutustenarviointia
- Hallinnonalan yhteistyönä on laadittu tavoitetila sekä toimeenpano- ja rahoitussuunnitelma liikennejärjestelmän digitaaliselle kaksoselle ja käynnistetty suunnitelman mukainen toimeenpano
- Henkilöjunaliikenteen kilpailutus on toteutettu hallinnonalalla
- Julkisesti tuetut kuljetukset ovat tehokkaita
- Suomi on 6G teknologian kärkimaa
- Liikennejärjestelmäänalyysia, erityisesti liikenneverkon strategista tilannekuvaa on kehitetty tavoitteellisesti.

Tunnusluvut

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Asiakastyytyväisyys, asiakkaat (asteikko 1—5, vähintään)	4,1	3,6	3,6
Sertifioinnit toteutuvat hyväksytysti	Toteutui	Sertifioinnit toteutuvat suunnitellusti ja ne läpäistään	Sertifioinnit toteutuvat suunnitellusti ja ne läpäistään
Lupien myöntäminen määräajassa (%)	Alle 90	90	90
Asiakasyhteydenottoihin vastataan viraston asiakaspalvelusta viraston palvelulupauksen mukaisesti	Alle 90	90	90

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
sa määräajoissa (%; kirjalliset yhteydenotot 5 arkipäivää, puhelut 45 s)			
Kyberturvallisuuskeskuksen tilannekuvatuotteiden laatu ja vaikuttavuus (asiakastytyväisyys asteikolla 1—5, vähintään)	4,46	>= 2024	>= 2025
Viraston sähköiset palvelut ovat valtionhallinnon digitaalisten asiointipalveluiden laatukriteereiden mukaisia	20/22	>= 20/22	>= 20/22
Ajoneuvojen sähköisen rekisteröinnin käyttöaste (%)	77,0	>=2024	>=2025
Viraston palvelujen digitaalisuuden aste (%-osuus viraston palveluista)	74,8	>=2024	>=2025
Viraston sähköisten palvelujen kehittämisestä aiheutuneet käyttökatkot suhteessa tehtyihin muutoksiin (%-osuus)	0	<=2024	<=2025
Sähköisen asioinnin tuen yhteydenottojen määrä/asiointitapahtumien määrä (%)	1,0	<=2024	<=2025

Toiminnallinen tehokkuus

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Ajoneuvoverotuksen kustannukset/verokertymä (€/€)	0,0097	<= vuoteen 2024 verrattuna	<= vuoteen 2025 verrattuna
Ajoneuvon rekisteröinti, yksikkökustannus (€)	4,52	<= vuoteen 20234verratuna	<= vuoteen 2025 verrattuna
Tietoyksikkö, yksikkökustannus (€)	0,0072	<= vuoteen 2024verratuna	<= vuoteen 2025verratuna
Ajokorttihakemus, yksikkökustannus (€)	34,94	<= vuoteen 2024 verrattuna	<= vuoteen 2025 verrattuna
Kuljettajantutkinto, yksikkökustannus (€)	68,55	<= vuoteen 2024 verrattuna	<= vuoteen 20245verratuna
Verkkotunnus, yksikkökustannus (€)	3,54	<= vuoteen 2024 verrattuna	<= vuoteen 2025 verrattuna
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastavuus (% , kolmen vuoden keskiarvo)	101	97—103	97—103
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastavuus (% , kolmen vuoden keskiarvo)	166	116—122	116—122

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Liikenne- ja viestintäviraston toiminta	76 560
Kyberturvallisuuskeskuksen toiminta	25 500
Yhteensä	102 060

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2024	2025	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2026 esitys
Bruttomenot	253 563	220 005	247 160
Bruttotulot	137 606	131 200	145 100
Nettomenot	115 957	88 805	102 060
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	70 789		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	44 268		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2024	2025	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2026 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	114 907	108 300	122 300
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	121 177	110 500	125 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-6 270	-2 200	-2 700
Kustannusvastaavuus, %	95	98	98

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2024	2025	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2026 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	10 067	9 900	12 800
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	8 457	8 100	10 700
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	1 611	1 800	2 100
Kustannusvastaavuus, %	119	122	120

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muu maksullinen toiminta (1 000 euroa)

	2024	2025	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2026 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	10 282	11 000	8 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	10 462	11 000	8 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-180	-	-
Kustannusvastaavuus, %	98	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aluehallinnon uudistus (siirto momentilta 32.01.02)	2 425
EU:n datasäädöksen viranomaistehtävien toimeenpanon tehtävät	1 000
EU:n tekoälyasetuksen viranomaistehtävien toimeenpanon tehtävät ja tekoälyn testausympäristön kehittäminen	4 550
Eurooppalaisen digitaali-infrastruktuurikonsortion kieliteknologian allianssin (ALT-EDIC) jäsenmaksu (siirto momentille 31.01.01)	-80
Eurooppalaisen sähköisten kuljetustietojen tietojenvaihdon ja infrastruktuurin (eFTI) kansallinen osuus	-500
Galileon PRS-palvelun toteuttaminen ja palvelutuotannon kustannuksien kattaminen	-600
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentille 31.20.51)	-880
Kansallisen havainnointikyvyn (HAVARO) turvaaminen	450
Keskitettyjen kyberturvallisuuspalvelujen kehittäminen ja tuottaminen	900
Komission 55-valmiuspaketista aiheutuvat viranomaistehtävät	-85
Kyberkestävyysäädöksen (CRA) sujuva ja tehokas toimeenpano	730
Kyberturvallisuuden harjoitustoiminnan kehittäminen ja ylläpito	330
Kyberturvallisuuden tilannekuvan kehittäminen	880
Kyberturvallisuuskeskuksen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö	550
Liikenne- ja viestintäsektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentilta 24.01.01)	239
Ministeriön toiminnan turvaaminen (siirto momentilta 31.01.01)	500
Rautatiealan sääntelyelimen siirto (siirto momentille 32.01.06)	-383
Saavutettavuusvalvonnan tehtävien siirto (siirto momentille 28.40.01)	-19
Tietojärjestelmien, palveluiden ja turvallisuuskriittisten tuotteiden arviointitoiminnan kehittäminen	860
Palkkausten tarkistukset	1 305
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	1 450
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-1 500
Yhteensä	12 122

2026 talousarvio	102 060 000
2025 talousarvio	89 938 000
2024 tilinpäätös	95 263 000

03. Väyläviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 58 934 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Väyläviraston tehtävänä on väylänpitäjänä vastata tie-, rata- ja vesiväylien palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan väyläverkon toimivuutta, au-

tomatisaatiota, liikenteen turvallisuutta ja kestäväää kehitystä osana liikennejärjestelmän kokonaisuutta sekä alueiden ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja tasapainoista kehitystä.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut Väylävirastolle seuraavat hallitusohjelmaa, hallinnonalan konsernistrategiaa ja pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita tukevat monivuotiset tulostavoitteet vuosille 2024—2027:

- Kyberhäiriöiden sietokyky on vahvistunut
- Vaikutusten arviointia on kehitetty systemaattiseksi ja tasalaatuiseksi, ja viraston tuottama tieto tukee asioiden valmistelua hallinnonalalla
- Ympäristövastuullisuus on otettu osaksi väylänpitoa ja pitkäjänteistä liikennejärjestelmäsuunnittelua
- Hallinnonalan yhteistyönä on laadittu tavoitetila sekä toimeenpano- ja rahoitussuunnitelma liikennejärjestelmän digitaaliselle kaksoselle ja käynnistetty suunnitelman mukainen toimeenpano
- Rautatieliikenne on houkutteleva kulkumuoto ja sen yhteiskunnalle tuottamat hyödyt ovat kasvaneet
- Väyläverkon toimintavarmuutta ja resilienssiä on parannettu.

Tunnusluvut

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Palvelukyky ja laatu			
Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon kesäkaudella (vähintään)	2,9	3,0	3,0
Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon talvikaudella (vähintään)	2,9	2,9	3,0
Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus			
Radanpidosta johtuvien myöhästymisten laskennallinen osuus kaukojunaliikenteessä, % junista väh. 6 min. myöhässä (enintään)	9,0	6,0	5,8
Radanpidosta johtuvien myöhästymisten laskennallinen osuus lähijunaliikenteessä, % junista väh. 3 min. myöhässä (enintään)	2,6	2,8	2,7
Radanpidosta johtuvien myöhästymisten laskennallinen osuus tavarajunaliikenteessä, % junista väh. 16 min myöhässä (enintään)	1,5	1,9	1,7
Talvimerenkulun palveluiden odotusaika, h (enintään)	6,5	4,0	4,0
Väylien kunto			
Tilapäiset nopeusrajoitukset rataverkolla keskimäärin (pääväylät/muu verkko), km (enintään)	72/137	75/245	75/200
Huonokuntoiset päällystetyt tiet (vilkasliikenteinen/muu verkko), km (enintään)	799/9 404	1 040/9 190	950/10 250
Huonokuntoiset sillat, maantiet/rautatiet, kpl (enintään)	910/145	955/190	980/170
Vesiväylien huonokuntoiset kiinteät turvalaitteet, % (enintään)	2,5	5,0	5,0
Liikenneturvallisuus			
Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet maanteillä (enintään)	1 444	1 518	1 480

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Valtion rataverkon tasoristeysonnettomuusennuste (10 v. kumulatiivinen ennuste) (enintään)	156	149	142
Toiminnallinen tehokkuus			
Korjausvelka/tieverkko (milj. euroa) (enintään)	2 574	2 600	2 700
Korjausvelka/rataverkko (milj. euroa) (enintään)	1 616	1 740	1 800
Korjausvelka/vesiväyläverkko (milj. euroa) (enintään)	30	30	30

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2024 toteutuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Bruttomenot	62 599	57 768	58 954
Bruttotulot	88	188	20
Nettomenot	62 511	57 580	58 934
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 596		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 647		

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2024 toteutuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	60 883	27 326	15 367
Yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannukset	15 276	69 865	8 287
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	45 607	-42 539	7 080
Omarahoitusosuus, %	399	39	185

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2024 toteutuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	8 208	7 546	6 408
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 101	7 327	6 392
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	2 107	219	16
Kustannusvastaavuus, %	135	103	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	1 374
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	1 620
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-1 640
Yhteensä	1 354

2026 talousarvio	58 934 000
2025 talousarvio	57 580 000
2024 tilinpäätös	62 579 000

04. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 155 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 4) kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 5) Suomen Akatemian ja muiden organisaatioiden rahoittamien yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen
- 6) yhteisprofessoreista aiheutuvien menojen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.
- 7) laitoksen osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi siirtomenojen maksamiseen kehitysyhteistyön kohdemaille

Valtuus

Ilmatieteen laitos oikeutetaan solmimaan Mars-tutkimusta koskevan METNET/MOI-hankkeen edellyttämiä sopimuksia siten, että niistä aiheutuu menoja aiemmat sitoumukset mukaan lukien enintään 1 536 000 euroa.

Selvitysosa: Ilmatieteen laitos tuottaa havainto- ja tutkimustietoa ilmastosta, ilmakehästä ja meristä sekä tarjoaa sää-, meri- ja ilmastopalveluja.

Määrärahasta käytetään arviolta 14 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut Ilmatieteen laitokselle seuraavat hallitusohjelmaa, hallinnonalan konsernistrategiaa ja pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita tukevat monivuotiset tulostavoitteet 2024—2027:

- Kyberhäiriöiden sietokyky yhteiskunnassa on vahvistunut
- EU:n digitalisaation ja datataloussääntelyn täytäntöönpano on toteutettu
- Vaikutustenarviointi on systemaattista, tasalaatuista ja tukee hallinnonalan asioiden valmistelua ja päätöksentekoa
- Ymmärrämme merituulipuistojen vaikutukset Itämeren meriliikenteeseen ja olosuhteisiin
- Liikennejärjestelmätoimijat saavat tarvitsemansa tiedon ilmastonmuutoksen vaikutuksista

- Hallinnonalan yhteistyönä on laadittu tavoitetila sekä toimeenpano- ja rahoitussuunnitelma liikennejärjestelmän digitaaliselle kaksooselle ja käynnistetty suunnitelman mukainen toimeenpano
- Lentoasemien sääennustepalveluiden kustannustehokkuus ja palvelutaso on parantunut
- Tietopohjaiset liikenteen palvelut ovat tehokkaita
- Liikenne- ja viestintäsektorin huoltovarmuus on vahvistunut
- Avaruustilannekeskus lisää turvallisuutta Suomen avaruustoiminnoissa.

Tunnusluvut

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Sidosryhmien tyytyväisyys (asteikko 1—5)	4,34	4,0	4,0
Sijoitus lämpötilaennusteiden osuvuudessa Ruotsin ja Norjan ilmatieteen laitoksiin verrattuna	1	1	1
1 vrk lämpötilaennusteiden osuvuus,%	90,2	90,0	90,0
Maa-alueiden tuulivaroitusten osuvuus 1—2 vrk (%)	81,0	80,0	80,0
Lentopaikkaennusteiden osuvuus (%)	92,3	91,0	91,0
Viittausten lkm web of science tietokannassa	27 911	28 000	28 000
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit (lkm)	397	370	370

Toiminnallinen tehokkuus

	2024 toteutuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	97	100	100
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	111	102	102
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	72	60	60
Ulkopuolisen tutkimusrahoituksen määrä/vuosi (1 000 euroa)	26 312	20 000	22 000
Tutkimuksen aktiivisuus (julkaisuja/htv)	1,28	1,35	1,35
Sääpalvelun tuotantoprosessin tehokkuus (ei sisällä kv. jäsenmaksuja) (€/asukas)	3,00	3,40	3,40
Sääpalvelun tuotantoprosessin tehokkuus (sisältää kv. jäsenmaksut) (€/asukas)	4,38	4,90	4,90

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2024 toteutuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Bruttomenot	92 348	81 612	89 955
Bruttotulot	45 054	34 800	39 800
Nettomenot	47 294	46 812	50 155
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 033		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	13 119		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2024	2025	2026
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	7 417	6 800	8 900
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	7 300	6 800	8 900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	117	-	-
Kustannusvastaavuus, %	102	100	100

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2024	2025	2026
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	10 882	8 000	8 900
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	9 838	7 850	8 750
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	1 044	150	150
Kustannusvastaavuus, %	111	102	102

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2024	2025	2026
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	26 312	20 000	22 000
Hankkeiden kokonaiskustannukset	36 372	33 500	36 500
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-10 060	-13 500	-14 500
Omarahoitusosuus, %	28	40	40

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028	2029	Yhteensä vuo- desta 2025 lähtien
Vuonna 2025 tai sen jälkeen tehtävät sitoumukset	2 000	1 000	1 000	-	4 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi noin 38 755 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi noin 8 500 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 32.20.50)	-1 349
Kansallisen avaruustilannekeskuksen jatkorahoitus	336
METNET/MOI määrärahatarpeen muutos	-12
Tutkimuslaitosten post doc -ohjelma	600
Yhteiskunnan resilienssiä ja kokonaisturvallisuutta vahvistava tutkimuslaitosten T&K-ohjelma	2 900
Palkkausten tarkistukset	898
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	1 430
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-1 460
Yhteensä	3 343

2026 talousarvio	50 155 000
2025 talousarvio	46 812 000
2024 tilinpäätös	50 380 000

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 588 465 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentille 31.20.51)	-1 535
Tarvearvion muutos	20 000
Yhteensä	18 465

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	588 465 000
2025 talousarvio	570 000 000
2024 tilinpäätös	571 014 505

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentill ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Länsirata Oy:n pääomitus	-10 550
Yhteensä	-10 550

2026 talousarvio	—
2025 talousarvio	10 550 000
2024 tilinpäätös	20 236 000

10. Liikenne- ja viestintäverkot

Selvitysosa: Valtion liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 77 852 km, rataverkon pituus 5 915 km ja vesiväylien pituus 17 100 km vuoden 2024 lopussa.

Liikenneverkon tasearvio (milj. euroa)

	2024	2025 arvio	2026 arvio
Tiet	14 782	14 795	14 813
Radat	5 621	5 842	6 062
Vesiväylät	269	264	261
Yhteensä	20 672	20 901	21 136

Maanteiden, rautateiden ja vesiväylien korjausvelka oli vuoden 2024 lopussa yhteensä noin 4,2 mrd. euroa (ostovoi-makorjaamaton).

Väyläverkon menot ja tulot (milj. euroa)

	2024 tilinpäätös	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Perusväylänpito (20)	1 565,8	1 605,4	1 414,6
Tulot	46,0	55,3	62,0
— Ratamaksu	46,0	55,3	62,0
— Muut tulot	-	-	-
Menot	1 611,8	1 660,7	1 476,6
Kunnossapito	1 045,2	1 088,6	1 093,3
— Hoito	475,4	483,1	478,3
— Jäänmurto	72,0	75,0	88,0
— Korjaus	497,8	530,5	527,0
Parantaminen ja suunnittelu	90,5	145,0	34,7
— Liikenneväylien parantamisinvestoinnit	70,0	121,7	19,3
— Suunnittelu	20,5	23,4	15,4
Liikennepalvelut	226,0	227,0	228,6
— Liikenteen ohjaus ja informaatio	168,0	168,0	166,6
— Maantielauttaliikenne	58,0	59,0	62,0
Korjausvelan vähentäminen	250,0	200,0	120,0
Avustukset (30, 31)	40,6	23,9	105,3
Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (30)	22,4	14,3	95,9
Eräät avustukset (31)	18,2	9,6	9,4
Kehittämisinvestoinnit (76, 77, 79)	502,9	541,6	599,5
Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	13,8	35,0	25,0
Väyläverkon kehittäminen (77)	385,1	405,1	476,8
Elinkaarirahoitushankkeet (79)	104,0	101,5	97,7
Nettomenot yhteensä	2 109,3	2 170,9	2 119,4

	2024 tilinpäätös	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Bruttomenot yhteensä	2 155,3	2 226,2	2 181,4

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2024 toteutuma	2025 arvio	muutos	2026 arvio	muutos
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Väylämaksutuotot, 1 000 euroa	45 808	85 000	85,6 %	87 600	3,1 %
Muut tuotot, 1 000 euroa	4 138	579	-86,0 %	200	-65,3 %
Kustannukset, 1 000 euroa	127 544	117 486	-7,9 %	124 157	5,7 %
Kustannusvastaavuus	39,2 %	72,8 %	33,6 %-yks.	70,7 %	-2,1 %-yks.

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 414 582 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) väylien hoidosta, käytöstä sekä korjauksista, elinkaaren ja omaisuuden hallinnasta, suunnittelusta, liikenneväylien parantamisinvestoinneista, liikenteen hallinnan järjestelmistä sekä liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä jäänmurrosta, maantielauttaliikenteestä, Väyläviraston hallinnassa olevaan kulttuuriperintöön kuuluvan omaisuuden ylläpidosta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää kattamaan irtaimelle omaisuudelle tai henkilöille koituneiden vahinkojen kustannuksia tilanteessa, jossa Väyläviraston tai ELY-keskuksen sopimusurakoitsija ei ole saanut vakuutuksia toimintaansa. Liikenteenohjausyhtiöltä hankittavaan palvelusopimukseen perustuvaan palvelumaksuun saa käyttää enintään 166 607 000 euroa

2) tien- tai radanpitäjän tehtäviin liittyvän muun toimenpiteen kuin maantien tai rautatien rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin erillisten sopimusten mukaan

3) toimintamäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina

4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

5) väliaikaisesti radanpidon materiaalitoimituksien maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

MAL-sopimukseen perustuvan määrärahan käytön edellytyksenä on, että Helsingin, Tampereen, Lahden, Jyväskylän, Kuopion ja Oulun seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2024—2035 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja niiden rahoitukseen siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sekä sellaiset muut tulot, joista on syntynyt perusväylänpitoon vastaava meno, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot, väylänpidon vahingonkorvaustulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja.

Määrärahaa saa käyttää myös siirtomenojen maksamiseen liittyen kohtaan 2).

Valtuus

Väylävirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä:

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt valtuudet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)
Turvalaitteiden uusiminen Tampere—Seinäjoki -rataosalla	70 000 000
E18 Turun kehätie 2. vaihe Kausela—Kirismäki	59 000 000
Jyväskylä—Pieksämäki -radan peruskorjaus	124 000 000
Jäänmurtopalvelut	220 000 000

Varsinais-Suomen ELY-keskus (elinvoimakeskus) oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin valtuuksiin liittyen siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä:

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt valtuudet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)
Maantielauttaliikennepalvelut	1 450 000 000

Selvitysosa: Olemassa oleva liikenneverkko pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpidon määrärahoilla rahoitetaan tien- ja radanpitoa sekä vesiväylänpitoa. Väylänpidossa priorisoidaan liikenneverkon päivittäisen liikennöitävyyden vaatimat toimet, vilkasliikenteisen ja elinkeinoelämälle merkittävän verkon kunto sekä liikenneturvallisuus ja digitalisaation tuomat mahdollisuudet. Kaikissa toimenpiteissä pyritään huomioimaan parlamentaarisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamat tavoitealueet, joita ovat saavutettavuus, kestävyys, tehokkuus ja ilmastonmuutoksen hillintä.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 62,0 milj. euron ratamaksun perusmaksu.

Korjausvelan kasvua pyritään hillitsemään ja väyliä kuntoa turvataan huomioiden erityisesti elinkeinoelämän tarpeet.

Valtio tien- ja radanpitäjänä voi erillisen sopimuksen mukaisesti osallistua myös muun kuin maantien tai rautatien rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin, kun toimenpide liittyy tien- tai radanpitäjän tehtäviin. Kyse on erityis- tilanteista, joissa liikennejärjestelmän toimivuus tai turvallisuus edellyttävät tienpitäjän rahoitusta muualla kuin maantien tiealueella taikka radanpitäjän rahoitusta muualla kuin rautatiealueella, ja väylänpitäjä arvioi toimenpiteen tarpeelliseksi. Esimerkiksi aikaisemmin maantietäalueelle rakennettujen niin sanottujen kylmien levähdysalueiden toteuttaminen on jatkossa mahdollista myös maantietäalueen ulkopuolelle tienkäyttäjille suunnattujen palveluiden yhteyteen. Jatkossa mahdollista olisi myös radanpitäjän osallistuminen esimerkiksi rataverkkoa varten tarvittavan liityntä- pysäköinnin järjestämiseen rautatiealueen viereisellä kiinteistöllä.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2024—2026 (milj. euroa)

	2024 tilinpäätös			2025 varsinainen talousarvio			2026 esitys		
	bruttome- not	bruttotulot	nettomenot	bruttome- not	bruttotulot	nettomenot	bruttome- not	bruttotulot	nettomenot
Tienpito	925	-	925	933	-	933	771	-	771
Radanpito	410	46	364	449	59	391	413	62	352
Vesiväylänpito	109	-	109	113	-	113	125	-	125
Liikenteen ohjaus ja informaatio	168	-	168	168	-	168	167	-	167
Yhteensä	1 612	46	1 566	1 664	59	1 605	1 477	62	1 415

Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi noin 681 584 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi noin 732 998 000 euroa. Lisäksi momentille voidaan kirjata joitakin satoja tuhansia euroja siirtomenoja.

Määrärahasta käytetään arviolta 5 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Inkoon Satamatien liittymä (investointiohjelma)	2 800
Inkoon Tähtelän liittymä (investointiohjelma)	3 200
Itä-Suomen pienet liikennehankkeet	-2 700
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentille 31.20.51)	-2 910
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-30 055
Kertaluonteisen siirron poistuminen (siirto momentille 31.10.31)	100
Kertaluonteisen siirron poistuminen (siirto momentilta 31.20.21)	-500
Korjausvelan purku (Investointiohjelma)	-80 000
Kulttuuriperintöön kuuluvan omaisuuden ylläpito (siirto momentilta 32.01.02)	361
Luikonlahden raakapuuterminaali	500
MAL-sopimusten mukainen valtion osuus	-78 900
Mt 17941 Kivi–Pörkenäs (Fäbodantie); uusi tieyhteys välillä Länsiväylä–Västergården (investointiohjelma)	-2 000
Mt 455 ja 15323 Joroisten Famifarmin risteys (investointiohjelma)	2 200
Pienet liikennehankkeet	3 575
Vt 8 Tjock–Ömossa välillä päällystysten ja rakenteiden korjaus (investointiohjelma)	-6 500
Yhteensä	-190 829

2026 talousarvio	1 414 582 000
2025 talousarvio	1 605 411 000
2024 tilinpäätös	1 565 751 000

30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 95 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rakentamiseen hankkeelle Sahasaarenkadun tieyhteys Kemin biotuotetehtaalle, valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun hankkeelle Viikki—Malmi pikaraitiotie, valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun ja rakentamiseen hankkeelle Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie), valtionavustusten maksamiseen rakentamiseen hankkeelle Vantaan ratikka, valtionavustusten maksamiseen

suunnitteluun ja rakentamiseen hankkeelle Tampereen seudun raitiotiet sekä valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun ja rakentamiseen hankkeelle Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie)	15 750 000
Viikki—Malmi pikaraitiotie	1 500 000
Sahansaarenkadun tieyhteys Kemin biotuotetehtaalle	3 000 000
Vantaan ratikka	48 400 000
Tampereen seudun raitiotiet	21 600 000
Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus	5 600 000
Yhteensä	95 850 000

Valtuus

Liikenne- ja viestintävirasto oikeutetaan myöntämään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia valtionavustuksia tai tekemään muita sitoumuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Länsi-Helsingin pikaraitiotieiden mukaan lukien Vihdintien pikaraitiotie eli Länsiratikoiden suunnittelu ja rakentaminen on osa Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin suunnittelua ja toteuttamista. Hankkeen valtuus on 105 000 000 euroa. Hanke sisältää läntisen kantakaupungin raitiotieiden kehittämisen sekä Vihdintien pikaraitiotien toteuttamisen. Hankesuunnitelma valmistui 2023 ja se hyväksyttiin Kaupunkiympäristölautakunnassa 9.1.2024. Hankkeen allianssitoiminta käynnistyi 12/2024. Länsiratikat-projektin kehitysvaihe on käynnissä vuoden 2025 aikana, ja tavoitteena on toteutusvaiheen aloitus keväällä 2026. Arvio hankkeen valmistumisvuodesta on 2030—2031. Helsingin kaupunki ja Helen Sähköverkko Oy ovat allekirjoittaneet 15.2.2024 Läntisen bulevardikaupungin sähköverkkojärjestelyitä koskevan toteutussopimuksen, jossa sovitaan mm. nykyisten suurjännitteisten ilmajohtojen osittaisesta maakaapeloinnista, mikä on edellytys uuden pikaraitiotieyhteyden ja Läntisen bulevardikaupungin toteutumiselle. Sähköverkkojärjestelyihin liittyvät ensimmäiset esirakentamistyöt ovat alkaneet syksyllä 2024. Pitäjänmäen sähköaseman rakentaminen alkaa kesällä 2025. Hankkeen hyödyt saadaan keskeisellä alueella tapahtuvan tiivistyvän maankäytön ja parantuvan joukkoliikenteen palvelutason myötä. Keskeisiä hyötyjä ovat kestävien kulkutapojen matkamäärän muutos ja liikenteen CO₂-päästöjen vähenemä sekä työvoiman saavutettavuuden parantaminen.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Viikki—Malmi pikaraitiotien yleissuunnitelman 16.4.2025, ja hankesuunnittelu käynnistyy vuonna 2025. Ensimmäisen vaiheen hankesuunnitelma tuodaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi valtuustokaudella 2025–2029. Hankkeen ensimmäisen vaiheen rakentamisen on suunniteltu alkavan 2020-luvun loppupuolella, mutta tämä tulee vielä tarkentumaan jatkosuunnittelussa.

Vantaan raitiotie eli Vantaan ratikka on 19,3 km pitkä pikaraitiotieyhteys lentoasemalta Aviapoliksen ja Tikkurilan kautta Hakunilaan, ja siitä Länsimäkeen ja Helsingin Mellunmäkeen. Ratikalla pyritään varmistamaan, että koko rattikkakäytävä kehittyy Vantaan kaupungin yleiskaavan ja kaavarungon tavoitteiden mukaisesti. Ratikan kaavarungon alueen asukasmäärän on ennustettu kaksinkertaistuvan nykytilanteesta noin 124 000 asukkaaseen vuonna 2050. Työpaikkojen määrän on arvioitu kasvavan noin 83 000 työpaikkaan. Hankesuunnitelman mukaan raitiotie edistää kestävien kulkumuotojen saavutettavuutta ja kestäväää liikennejärjestelmää, vähentää autoliikenteen suoritetta sekä parantaa yhdyskuntarakenteen kestävyyttä. Vantaan ratikan on arvioitu rakentuvan vuosien 2025—2031 aikana. Ratikan kustannusarvio on hankesuunnitelman mukaan yhteensä 606 milj. euroa, joista Vantaan kaupungin osuus on 591 milj. euroa ja Helsingin kaupungin osuus 15 milj. euroa. Valtio sitoutuu Vantaan ratikan rakentamisen avustamiseen enintään 144 100 000 eurolla, mutta valtionavustusten yhteismäärä on kuitenkin enintään 30 % kiinteästi raitiotien rakentamiseen liittyvistä kustannuksista.

Tampere ja Pirkkala jatkavat Pirkkala—Linnainmaa -raitiotien suunnittelua ja käynnistävät vaiheen 1 Partola—Niihama -yhteysvälin toteutuksen. Valtio sitoutuu Pirkkala—Linnainmaa -raitiotien suunnittelun ja Partola—Niihama -yhteysvälin toteutuksen avustamiseen enintään 55 milj. eurolla. Valtionrahoitusta kohdennetaan koko Pirkkala—Linnainmaa -raitiotien hankesuunnitelmaan 0,5 milj. euroa, toteutussuunnitteluun 4 milj. euroa ja osuuden Partola—Niihama rakentamiseen ja siihen liittyvään varikon laajentamiseen 50,5 milj. euroa. Raitiotien toteutuksen valtionavustus voi olla enintään 30 % Partola—Niihama -yhteysvälin kiinteästi raitiotien rakentamiseen ja varikkoon liittyvistä kustannuksista ja Pirkkala—Linnainmaa -yhteysvälin suunnittelukustannuksista. Varikon osalta avustus kohdennetaan vain uuden yhteysvälin tuomiin varikon laajennustarpeisiin. Lisäksi valtio sitoutuu Lielähti—Ylöjärvi raitiotien suunnittelun avustamiseen enintään 0,5 milj. eurolla. Valtionavustus voi olla enintään 30 % suunnittelukustannuksista.

Helsingin kaupunki on käynnistänyt metroasemien peruskorjausten toteutuksen. Metroasemien peruskorjausten kokonaiskustannusarvio vuosina 2024—2031 on 209 milj. euroa. Peruskorjauksiin käytetään vuosina 2024—2027 noin 123,5 milj. euroa. Tämän lisäksi Helsingin seudun rautatieasemia parannetaan sopimuskaudella ja valtio avustaa Helsingin kaupungin omistuksessa olevien asemakohteiden perusparantamisessa. Hankkeilla edistetään erityisesti matkustajien kannalta toiminnallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä ja viihtyisyyttä asemilla. Valtio sitoutuu Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaukseen liittyvään suunnitteluun ja rakentamisen avustamiseen enintään 15 000 000 eurolla suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä, mutta avustusten yhteismäärä on kuitenkin enintään 30 % asemakohtaisten suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2026 lähtien
Viikki—Malmi pikaraitiotie	1 500	1 500	-	3 000
Sahansaarenkadun tieyhteys Kemin biotuoteteh- taalle	3 000	-	-	3 000
Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikarai- tietie)	15 750	17 400	17 400	50 550
Vantaan ratikka	48 400	48 400	24 100	120 900
Tampereen seudun raitiotiet	21 600	25 900		47 500
Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus	5 600	2 000		7 600
Menot yhteensä	95 850	95 200	41 500	232 550

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus	-1 800
Länsi-Helsingin raitioteiden suunnittelu (ml. Vihdin pikaraitiotie)	6 000
Tampereen seudun raitiotiet	13 600
Vantaan ratikka	34 400
Yhteensä	52 200

2026 talousarvio	95 850 000
2025 talousarvio	43 650 000
2024 tilinpäätös	22 440 000

31. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustusten maksamiseen kunnille kävelyä ja pyöräilyä edistäviin infrahankkeisiin, muihin kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantaviin hankkeisiin ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parantaviin infrahankkeisiin sekä valtionavustusten maksamiseen kävelyä ja pyöräilyä edistäviin muihin hankkeisiin
- 2) valtionavustusten maksamiseen Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien ja lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoihin
- 3) yksityistielain (560/2018) ja -asetuksen (1069/2018) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 4) tiekuntien neuvonnasta ja opastamisen tukemisesta ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamisesta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan valtionavustusten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Finavian lentoasemaverkoston ulkopuoliset lentoasemat ja lentopaikat	900 000
Yksityistieavustukset ja tiekuntien neuvonnasta aiheutuvat kulutusmenot	5 500 000
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja kuntien joukkoliikennehankkeet	3 000 000
Yhteensä	9 400 000

Selvitysosa: Osana valtioneuvoston hyväksymää kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa toteutetaan valtion ja kuntien yhteinen investointiohjelma, jonka hankkeilla parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita. Edistämishjelma on osa kansallisen energia- ja ilmastostrategian toteuttamista.

Valtio voi myöntää avustusta kunnille, jotka toteuttavat ohjelman mukaisia toimenpiteitä. Kunnan tulee osallistua hankkeen kustannuksiin vähintään yhtä suurella panostuksella. Valtio voi myöntää kunnille myös avustuksia sellaisiin infrahankkeisiin, joilla parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja edistetään sen kulkutapaosuuden lisäämistä. Tällainen hanke voi olla esim. liityntäpysäköintialueen rakentaminen. Kuntien lisäksi avustuksia kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen voidaan myöntää myös muille toimijoille.

Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisille lentoasemille ja lentopaikoille myönnettäviin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslain (688/2001) lisäksi komission tiedonantoa lentoasemia ja lentoyhtiöitä koskevista valtiontukisuntaviivoista (EUVL 2014/C 99/03) sekä komission asetusta 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Määrärahaa yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen sekä pysyvän asutuksen ja elinkeinoelämän tarvitsemien teiden avustamiseen.

Valtionavustus kohdistuu ensisijaisesti teiden ja siltojen parantamiseen sekä lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen. Suomen tieverkosta lähes 60 % (noin 385 000 km) on yksityisteitä, josta vajaa puolet on järjestäytynyt tiekunniksi. Siltoja yksityisteillä on noin 12 000 kpl sekä avustettavia erityiskohteita noin 20 kappaletta.

Avustettavia kohteita ovat erityisesti tien liikennöitävyyden kannalta kiireellisimmät siltojen parantamiset ja tien vaurioitumisen korjaamiset sekä liikenneturvallisuutta parantavat hankkeet. Yksityisteitä koskevan valtioneuvoston asetuksen (1069/2018) mukaisesti avustuksen enimmäismäärä tavanomaisissa tien parantamiskohteissa on 50 % ja merkittävimmissä siltakohteissa ja muissa merkittävässä luonnonolosuhteiden aiheuttamissa yllättävissä korjauskohteissa enintään 75 %.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 9 150 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 250 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alennetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämisen rahoitusta (HO 2023)	-500
Alennetaan yksityistieavustusta (HO 2023)	-7 500
Alennetaan yksityistieavustusta sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisen rahoitusta (HO 2023)	8 000
Kertaluonteisten lisäysten poistuminen	-700
Yhteensä	-700

2026 talousarvio	9 400 000
2025 talousarvio	10 100 000
2024 tilinpäätös	18 176 000

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 24 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen
- 3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä
- 4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen sekä lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen
- 6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen
- 7) yksityistielain (560/2018) mukaisten korvausten maksamiseen.

Momentilta maksettavat ennakkokorvaukset budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 18 900 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 6 000 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 97 000 euroa.

2026 talousarvio	24 997 000
2025 talousarvio	34 997 000
2024 tilinpäätös	13 776 064

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 476 776 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) momentille budjetoitujen väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin
- 2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä
- 3) palveluiden ostamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen liikenteenohjauspalveluyhtiö Fintraffic Oy:lle tai sen tytäryhtiöille liittyen momentille budjetoituihin Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe sekä Digirata-pilotti (ETCS-testirata ja -laboratorio) -hankkeisiin sisältäen sekä yhtiöiden palvelutuotannon että yhtiöiden palvelutuotantoa varten tekemät investoinnit.

Määrärahasta on varattu 9 000 000 euroa Digiradan kehitys- ja verifiointi -hankkeelle (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautussuunnitelmaa.

Valtuus

Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen

- 1) Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digiradan toteutusvaihe) liittyen siten, siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 95 000 000 euroa
- 2) Pääradan kehittäminen: kohtauspaikat Riihimäki-Tampere ja pääradan peruskorjauksen aloittaminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 100 000 000 euroa
- 3) Savon rata välillä Kouvola-Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston toteutus liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 40 800 000 euroa.

Valtuus tehdä sitoumuksia aiempina varainhoitovuosina päätettyihin väylähankkeisiin.

Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä:

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä,
ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)

Tiehankkeet

Vt 25 osuus Meltola-Mustio	17 000 000
Kt 67 ja Vt 19 Kivisaari-Atria	11 000 000
Vt 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta	14 000 000
Mt 180 Kurkela—Kuusisto, Kaarinan läntinen ohitustie	103 200 000
E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa	190 000 000
Vt 4 Palokan kohta, Jyväskylä	15 500 000
Vt 4 Lahden väylä välillä Kehä I—Kehä III ja Ilmasillan esitasoliittymä	64 000 000
Mt 101 Kehä I Maarinsolmun eritasoliittymä, Espoo	33 700 000
Mt 642 Äänekosken silta	15 000 000
Vt 15 Rantahaka (Kotka)—Kouvola	122 000 000
Vt 21 Palojoensuu—Maunu	30 000 000

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheutta- mat menot (euroa)
Vt 23 Karvion kohta	14 000 000
Vt 12 Mankala—Tillola	92 000 000
Vt 8 parantaminen Kokkolan kohdalla, Kokkolan keskusta 1. vaihe	13 000 000
Vt 8 ja st 724 Vaasan yhdystien 1. vaihe	31 000 000
Vt 11 Koiviston silta ja Pikkuhaaran silta, Pori ja Ulvila	16 000 000
Vt 21 Ailakkalahti—Kilpisjärvi, Enontekiö	5 000 000
Vt 3 Moreenin eritasoliittymä, Hämeenlinna ja Janakkala	5 040 000
Vt 5 Leppävirta—Kuopio	180 000 000
Vt 8 Edsevö—Lepplax	24 000 000
Vt 15 Kotkan sisääntulotie (Hyväntuulentie)	8 170 000
Vt 3 ja vt 19 liittymäjärjestelyt Jalasjärvi, Kurikka	11 000 000
Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella, Joutsa	14 000 000
Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä	8 000 000
Vt 9 Lievestuoreen kohdalla	30 000 000
Kt 68 Edsevö—Pietarsaari, vaihe 3	9 500 000
Mt 8155 Poikkimaantie	33 500 000
Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentäntien liikennejärjestelyt	42 600 000
Vt 6 Korian kohta	15 500 000
Mt 180 Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen uusiminen	128 000 000
Vt 4 Äänekoski—Viitasaari -tieosuuden kehittäminen	50 000 000
Vt 5 Hurus—Hietanen tieosuuden kehittäminen	17 000 000
Hailuodon kiinteä yhteys	121 000 000
Kt 68 Edsevö eritasoliittymän parantaminen	8 200 000
Kt 68 parantaminen rakentamalla uusi Kolpin ylikulkusilta V-1879, Pedersöre	6 200 000
Vt 25 Lepin liittymän alikulku	3 000 000
Vt 23 parantaminen välillä Varkaus—Viinijärvi	13 000 000
Vt 19 Seinäjoki—Lapua, 1. vaihe	31 000 000
Vt 15 Paimenportin eritasoliittymän rakentaminen	17 000 000
Vt 8 Turku—Pori parantaminen Eurajoen kohdalla	27 100 000
Vt 4 parantaminen välillä Hartola—Oravakivensalmi	26 000 000
Vt 4 Oulu—Kemi liittymien parantaminen Simossa	25 000 000
E18 Kt 50 Kehä III parantaminen, 3. vaihe, Askiston kohta ja Vantaankoski Pakkala lisäkaistat	30 000 000
Vt 3 Hämeenkyrön ohitustie	69 200 000
Vt 8 Turku—Pori, Mynämäen ja Luvian ohituskaidat	30 000 000
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	80 000 000
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000
Vt 4 Oulu—Kemi	143 000 000
Vt 5 Mikkeli—Juva	121 000 000
Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	198 000 000
Vt 4 Kirri—Tikkakoski	147 800 000

Ratahankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheutta- mat menot (euroa)
Turun satamaradan siirto	11 000 000
Oulun henkilöratapiha	24 500 000
Karjalan radan kehittäminen	90 000 000
Suupohjan radan suunnittelu ja korjaus	15 000 000
Rantaradan kehittäminen Karjaa—Kauklahti	80 000 000
Tampereen henkilöratapiha	183 000 000
Laurila—Tornio—Haaparanta rataosan sähköistäminen	18 000 000
Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe	130 000 000
Oulu—Kemi -rataosan välityskyvyn parantaminen, kohtausrai- teet	16 500 000
Tampere—Jyväskylä -radan parantaminen, 1. vaihe	24 500 000
Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisrai- teen rakentaminen	86 000 000
Digirata -pilottihanke (ETCS-testirata ja -laboratorio)	11 000 000
Helsinki—Tampere -rataosan peruskorjauksen aloittaminen	8 000 000
Kuopion ratapihan parantaminen, 1. vaihe	43 500 000
Oritkarin kolmioraide	15 600 000
Espoon kaupunkirata	178 500 000
Oulu—Kontiomäki -rataosan välityskyvyn parantaminen, 1. vaihe	26 500 000
Kontiomäki—Pesiökylä -radan parantaminen	102 000 000
Kemin biotuotetehtaan raideyhteydet, Kemin kohta	12 500 000
Hyvinkää—Hanko -rataosan sähköistäminen	62 000 000
Kouvola—Kotka/Hamina -radan parantaminen	133 500 000
Iisalmi—Ylivieska (sähköistys ja Iisalmen kolmioraide)	66 000 000
Joensuun ratapihan parantaminen	83 000 000
Pohjanmaan rata	674 000 000
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	163 000 000
Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen, 2. vaihe	383 000 000
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	60 000 000
Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen	210 000 000
Pori—Mäntyluoto rataosan sähköistys	10 100 000
Uudenkaupungin radan sähköistys	21 000 000
Vesiväylähankkeet	
Inkoon meriväylän parantaminen liittyen	5 000 000
Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan meri- väylän sisäosan leventäminen	11 500 000
Kemin Ajoksen meriväylän syventäminen	41 700 000
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	40 000 000
Kokkolan meriväylä	45 000 000
Koverharin meriväylän syventäminen	2 500 000
Vuosaaren meriväylä	12 500 000

Väylähankkeiden suunnittelu

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheutta- mat menot (euroa)
Eurooppalaisen raideleveyden ratayhteyksien suunnittelu Tor- nio—Haaparanta—Kemi	20 000 000
Tornio—Kolari -rataosan sähköistykseen suunnittelu	7 500 000
Savonrata välillä Kouvola—Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston suunnittelu	4 200 000
Pääradan kehittäminen: Riihimäki—Tampere kehittämisen suunnittelu	22 000 000
E18 Turun kehätien parantaminen välillä Naantali—Raisio, suunnittelu	4 200 000
Pääradan suunnittelun edistäminen välillä Tampere—Oulu	6 800 000
Helsinki—Pasila -yhteysvälin ratakapasiteetin lisäämiseen val- mistautuminen	600 000
Tampere—Jyväskylä -radan suunnittelu	18 000 000
Seinäjohti—Vaasa -radan suunnittelu	4 200 000
Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen suunnittelu	4 600 000
Yhteiset väylähankkeet	
Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet	174 000 000

Selvitysosa: Määrärahaa 9 000 000 euroa aiheutuu EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettavista menoista liit-
tyen Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe -hankkeeseen. Hanketta rahoitetaan tämän lisäksi kansallisesti 2 000 000
eurolla.

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään:

Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digiradan toteutusvaihe)

Digirata-hankkeessa mahdollistetaan tulevaisuuden turvallinen rautatieliikenne Suomen rautateillä toteuttamalla vält-
tämätön korvausinvestointi, jossa modernisoidaan Suomen rautatiejärjestelmät sekä uudistetaan rautateiden kulunval-
vonta eurooppalaisen järjestelmän mukaiseksi. Toteutusvaiheessa rakennetaan ERTMS-järjestelmä sekä uusitaan ja
nykyaikaistetaan koko turvalaitekanta ja liikenteenhallintajärjestelmät erillisen toteutussuunnitelman mukaisesti ko-
ko Suomen rataverkolle. Digirata-hankkeen toteutusmallilla poistetaan myös suunnitelmallisesti asetinlaitteiden kor-
jausvelka ja mahdollistetaan junaliikenteen kasvattamista kapasiteetin kasvun myötä. Koko hankkeen kustannusarvio
on kaikkiaan noin 1,2 mrd. euroa vuosina 2025—2040, ja hankkeelle on myönnetty myös EU-rahoitusta noin 100
milj. euroa. Hankkeen toteuttamiseksi tarpeelliset valtuudet ja määrärahat huomioidaan talousarvioissa vuosittain
hankkeen etenemisen mukaisesti. Toteutusvaiheen käynnistämiseksi on osoitettu 10 milj. euron valtuus vuoden 2025
talousarviossa.

Pääradan kehittäminen: kohtauspaikat Riihimäki-Tampere ja pääradan peruskorjauksen aloittaminen

Riihimäki-Tampere välinen rataosa on henkilöliikenteessä koko maan vilkkain ja tavaraliikenteessä kuljetusmäärät
Riihimäen ja Tampereen välillä ovat koko maata tarkastellen merkittävät. Hankkeessa rakennetaan Leteensuon, Kuu-
rilan ja Leppäkosken kohtauspaikat, jotka ovat kriittisimmät toimintavarmuuden varmistamiseksi. Kohtauspaikat pa-
rantavat selvästi rataosan häiriösietoisuutta ja helpottavat tavaraliikenteen sovittamista aikatauluun, ja ne tarvitaan,
jotta peruskorjaus voidaan toteuttaa erittäin vilkkaasti liikennöidyllä rataosalla. Lisäksi sähkönsyötön riittävyyden
varmistamiseksi toteutetaan uusi sähkönsyöttöasema. Peruskorjauksen toimenpiteissä keskitytään kohtauspaikkojen
yhteydessä tarvittaviin peruskorjaustoimenpiteisiin ja tarvittaessa muihin kriittisiin toimenpiteisiin.

Savon rata välillä Kouvola-Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston toteutus

Kouvola–Kuopio -rataosuus on osa Savon rataa ja pituudeltaan 269 kilometriä. Rata on keskeinen osa Suomen matkustaja- ja tavaraliikenteen verkkoa. Hankkeen tavoitteena on lyhentää Kouvola-Kuopio -välillä henkilöliikenteen matka-aikoja sekä parantaa yhteysvälin välityskykyä ja liikenteen sujuvuutta pienin tehokkain toimenpitein. Hankkeessa toteutetaan nopeuden noston toimenpiteitä, kuten rataoikaisuja ja tasoristeysten poistoja sekä erityisesti välityskykyä parantavia ja kapasiteettia lisääviä liikennepaikkojen parantamistoimenpiteitä. Lisäksi päivitetään sähköraita- ja turvalaitteet radan muutosalueilla ja rakennetaan uusi sähkönsyöttöasema.

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimusvalu- tuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha- tarve v. 2026 milj. €	Määräraha- tarve myö- hemmin milj. €
Tiehankkeet						
Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentän- tien liikennejärjestelyt	IV LTA 2022	2026	42,6	38,02	4,58	-
Kt 68 välillä Edsevö—Pietarsaari	TA 2024/II LTA 2025	2026	9,5	4,0	5,5	-
Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella	TA 2024	2026	14,0	12,0	2,0	-
Vt 9 Lievestuoreen kohdalla	TA 2024	2026	30,0	16,0	14,0	-
Vt 11 Koiviston silta ja Pikkuhaaran silta, Pori ja Ulvila	II LTA 2024	2026	16,0	11,75	4,25	-
Vt 3 Moreenin eritasoliittymä, Hämeenlin- na ja Janakkala	II LTA 2024	2026	5,04	2,04	3,0	-
Vt 5 Leppävirta—Kuopio	II LTA 2024	2029	180,0	11,0	45,0	124,0
Vt 8 Edsevö—Lepplax	II LTA 2024	2026	24,0	11,0	13,0	-
Vt 15 Kotkan sisääntulotie (Hyväntuulen- tie)	II LTA 2024	2026	8,17	6,0	2,17	-
Vt 3 ja vt 19 liittymäjärjestelyt Jalasjärvi, Kurikka	II LTA 2024	2026	11,0	9,0	2,0	-
Mt 642 Äänekosken silta	TA 2025	2029	15,0	1,0	10,0	4,0
Vt 15 Rantahaka (Kotka) - Kouvola	TA 2025	2027	122,0	1,0	28,0	93,0
Vt 21 Palojoensuu-Maunu	TA 2025	2026	30,0	1,0	20,0	9,0
Vt 23 Karvion kanavan kohta	TA 2025	2029	14,0	1,0	13,0	-
Vt 12 Mankala-Tillola	TA 2025	2027	92,0	1,0	10,0	81,0
Vt 8 parantaminen Kokkolan kohdalla, Kokkolan keskusta 1. vaihe	TA 2025	2028	13,0	1,0	6,0	6,0
Vt 8 ja st 724 Vaasan yhdystie 1. vaihe	TA 2025	2028	31,0	-	3,0	28,0
Mt 180 Kurkela-Kuusisto, Kaarinan länti- nen ohitustie	TA 2025	2030	103,2	65,0	-	38,2
E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustas- sa	TA 2025	2027	190,0	23,0	2,5	164,5
Vt 4 Palokan kohta, Jyväskylä	TA 2025	2028	15,5	7,0	3,0	5,5
Vt 4 Lahdenväylä välillä Kehä I-Kehä III ja Ilmasillan eritasoliittymä	TA 2025	2027	64,0	1,0	40,0	23,0
Mt 101 Kehä I Maarinsolmun eritasoliitty- mä, Espoo	TA 2025	2026	33,7	1,0	20,0	12,7
Vt 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta	II LTA 2025	2027	14,0	1,0	12,0	1,0
Kt 67 ja Vt 19 Kivisaari-Atria	II LTA 2025	2026	11,0	1,0	9,0	1,0
Vt 25 osuus Meltola-Mustio	II LTA 2025	2028	17,0	0,5	2,0	14,5

	Hyväksytty	Valmis lii- kenteelle	Sopimusval- tuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha- tarve v. 2026 milj. €	Määräraha- tarve myö- hemmin milj. €
Ratahankkeet						
Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe	III LTA 2021	2027	130,0	110,0	11,0	9,0
Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisäämi- nen, 2. vaihe	IV LTA 2020/TA 2024	2027	383,0	264,4	20,0	98,6
Espoon kaupunkirata	IV LTA 2020/II LTA 2023	2024	178,5	130,4	8,2	39,9
Tampereen henkilöratapiha	TA 2024/II LTA 2025	2028	183,0	37,0	34,0	112,0
Rantaradan kehittäminen Karjaa—Kauk- lahti	II LTA 2024/TA 2025	2027	80,0	17,0	19,0	44,0
Karjalan radan kehittäminen	TA 2025	2028	90,0	10,5	37,5	42,0
Suupohjan radan suunnittelu ja korjaus	TA 2025	2029	15,0	1,0	2,0	12,0
Turun satamaradan siirto	TA 2025	2026	11,0	6,0	5,0	-
Oulun henkilöratapiha	TA 2025	2027	24,5	1,0	20,0	3,5
Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestel- män modernisointi ja peruskorjausinves- tointi (Digiradan toteutusvaihe)	TA 2025		10,0	1,0	3,0	6,0
Vesiväylähankkeet						
Väylähankkeiden suunnittelu						
Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi - hankkeen suunnittelu	II LTA 2023		4,6	2,5	1,9	0,2
Tornio—Kolari sähköistys suunnittelu	TA 2024		7,5	3,0	2,5	2,0
Savonrata välillä Kouvola—Kuopio nopeu- den ja kapasiteetin noston suunnittelu	TA 2024/II LTA 2025		4,2	2,3	1,7	0,2
Pääradan kehittäminen: Riihimäki—Tam- pere kehittämisen suunnittelu	TA 2024		22,0	6,5	6,0	9,5
Eurooppalaisen raideleveyden ratayhteyk- sien suunnittelu Tornio—Haaparanta—Ke- mi	II LTA 2025		20,0	1,0	3,0	16,0
Muu kehittämisen hankesuunnittelu				-	8,0	-
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			2 269,0	819,9	456,8	1 000,3
Uudet väylähankkeet						
Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestel- män modernisointi ja peruskorjausinves- tointi (Digiradan toteutusvaiheen jatko)	TA 2026		95,0	-	14,0	81,0
Riihimäki-Tampere ja pääradan peruskor- jauksen aloittaminen	TA 2026		100,0	-	5,0	95,0
Savonrata Kouvola-Kuopio kehittäminen	TA 2026		40,8	-	1,0	39,8

	Hyväksytty	Valmis lii- kenteelle	Sopimusval- tuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha- tarve v. 2026 milj. €	Määräraha- tarve myö- hemmin milj. €
Uudet väylähankkeet yhteensä			235,8	-	20,0	215,8
Keskeneräiset ja uudet väylähankkeet yhteensä			2 504,8	819,9	476,8	1 216,1

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuo- desta 2026 läh- tien
Keskeneräiset väylähankkeet	448 776	376 656	373 920	247 500	1 446 852
Uudet väylähankkeet	20 000	72 000	88 000	55 800	235 800
Menot yhteensä	468 776	448 656	461 920	303 300	1 682 652

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 1 333 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe	-3 000
Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe (RRF pilari2)	-34 000
E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa (Investointiohjelma)	-500
Espoon kaupunkirata	-16 800
Eurooppalaisen raideleveyden ratayhteyksien suunnittelu Tornio—Haaparanta—Kemi (investointiohjelma)	3 000
Hailuodon kiinteä yhteys	-35 000
Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen, 2. vaihe	-48 300
Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen 2. vaihe - hankkeen sisällön ja valtuuden tarkistaminen (Investointiohjelma)	9 500
Joensuun ratapihan parantaminen	-1 000
Karjalan radan kehittäminen (Investointiohjelma)	27 000
Koverharin meriväylän syventäminen	-2 450
Kt 67 ja Vt 19 Kivisaari-Atria (investointiohjelma)	9 000
Kt 68 välillä Edsevö—Pietarsaari (investointiohjelma)	2 000
Mt 101 Kehä I Maarinsolmun eritasoliittymä, Espoo (Investointiohjelma)	19 000
Mt 180 Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen uusiminen	-20 000
Mt 180 Kurkela-Kuusisto, Kaarinan läntinen ohitustie (Investointiohjelma)	-5 000
Mt 642 Äänekosken silta (Investointiohjelma)	9 000
Muu kehittämisen hankesuunnittelu	-8 900
Oulun henkilöratapiha (Investointiohjelma)	19 000
Pääradan kehittäminen: kohtauspaikat Riihimäki-Tampere ja pääradan peruskorjauksen aloittaminen (investointiohjelma)	5 000
Rantaradan kehittäminen Karjaa-Kauklahti (Investointiohjelma)	2 000
Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digiradan toteutusvaihe)	2 000
Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digiradan toteutusvaiheen jatko)	14 000

Savon rata Kouvola-Kuopio kehittäminen (investointiohjelma)	1 000
Savonrata välillä Kouvola—Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston suunnittelu (investointiohjelma)	700
Suupohjan radan suunnittelu ja korjaus (Investointiohjelma)	1 000
Tampereen henkilöratapiha (Investointiohjelma)	2 000
Tampere—Jyväskylä-radan parantaminen, 1. vaihe	-2 500
Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen	-12 700
Turun satamaradan siirto (Investointiohjelma)	4 000
Vt 11 Koiviston silta ja Pikkuhaaran silta, Pori ja Ulvila	4 255
Vt 12 Mankala-Tillola (Investointiohjelma)	9 000
Vt 15 Kotkan sisääntulotie (Hyväntuulentie) (Investointiohjelma)	-2 830
Vt 15 Rantahaka (Kotka) – Kouvola (Investointiohjelma)	27 000
Vt 21 Palojoensuu-Maunu (Investointiohjelma)	19 000
Vt 23 Karvion kanavan kohta (Investointiohjelma)	12 000
Vt 25 osuus Meltola-Mustio (investointiohjelma)	2 000
Vt 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta (investointiohjelma)	12 000
Vt 3 ja vt 19 liittymäjärjestelyt Jalasjärvi, Kurikka (Investointiohjelma)	-6 000
Vt 3 Moreenin eritasoliittymä, Hämeenlinna ja Janakkala	1 960
Vt 4 Hirvas – Rovaniemi – Vikajärvi-hankkeen suunnittelu	1 360
Vt 4 Lahdenväylä välillä Kehä I-Kehä III ja Ilmasillan eritasoliittymä (Investointiohjelma)	39 000
Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella (Investointiohjelma)	-9 000
Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä (Investointiohjelma)	-6 000
Vt 4 Palokan kohta, Jyväskylä (Investointiohjelma)	1 000
Vt 4 Äänekoski—Viitasaari-tieosuuden kehittäminen	-4 800
Vt 5 Leppävirta—Kuopio (Investointiohjelma)	34 000
Vt 6 Korian kohta	-1 500
Vt 8 Edsevö—Lepplax (Investointiohjelma)	2 000
Vt 8 ja st 724 Vaasan yhdystie 1. vaihe (Investointiohjelma)	3 000
Vt 8 parantaminen Kokkolan kohdalla, Kokkolan keskusta 1. vaihe (Investointiohjelma)	5 000
Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentäntien liikennejärjestelyt	-16 419
Tasomuutos	6 559
Yhteensä	71 635

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	476 776 000
2025 talousarvio	405 141 000
2024 tilinpäätös	385 050 000

(78.) Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

2024 tilinpäätös	—
------------------	---

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 97 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Väylävirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikkien elinkaarihankkeiden valtion rahoitusosuuden edellyttämät määrärahat. Vuonna 2026 momentilta rahoitetaan neljää elinkaarihanketta.

Hanke-erittely

			Sopimusval-	Arvioitu	Määräraha	Rahoitustar-
		Valmis lii-	tuus	käyttö	v. 2026	ve myöhem-
		kenteelle	milj. €	milj. €	milj. €	min
		Hyväksytty				milj. €
Keskeneräiset elinkaarihankkeet						
E18 Muurla—Lohja	I LTA 2004/III LTA					
	2024	2008	725,0	607,4	26,7	90,9
E18 Koskenkylä—Kotka	TA 2010	2014	650,0	600,8	44,0	5,2
E18 Hamina—Vaalimaa	TA 2014/IV LTA					
	2019/III LTA 2024	2018	525,0	235,0	25,0	265,0
E18 Muurla—Lohja, palvelutason						
nosto	IV LTA 2020		30,0	11,0	2,0	17,0
Yhteensä			1 930,0	1 454,2	97,7	378,1

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuo- desta 2026 läh- tien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	97 700	53 800	54 000	270 303	475 803

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 155 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

E18 Koskenkylä—Kotka	-4 000
E18 Muurla—Lohja	200
Yhteensä	-3 800
2026 talousarvio	97 700 000
2025 talousarvio	101 500 000
2024 tilinpäätös	104 000 000

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

Selvitysosa: Liikenteen ja viestinnän viranomaispalveluilla turvataan liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta sekä luodaan edellytyksiä liikennejärjestelmän ja siihen liittyvien palvelujen innovatiiviseen kehittämiseen. Viestintäpalveluja ja -verkkoja hyödynnetään merkittävässä osassa yhteiskunnan palveluiden tuottamisessa ja kulu-

tuksessa. Digitalisaatiokehityksen myötä luodaan uusia liikenteen ja viestinnän palveluja, joille viestintäverkot luovat edellytykset.

20. Saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 19 886 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin sekä selvityksiin ja tiedottamiseen
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jääteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikeutetaan solmimaan 15-vuotinen kokonaispalvelusopimus ja vuoden jatkosopimus saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamisesta yhdellä reittialueella enintään 30 000 000 euron kokonaiskustannusten määrästä.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituksella väestöllä on käytettävissään kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikenne on Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren ja Suomenlahden vakituksesti asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2026 arvioidaan olevan n. 260 000. Kokonaispalvelusopimuksista aiheutuvat menot matkustajaa kohden ovat noin 61 euroa/matka ja yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden n. 20 900 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissään kiinteää tieyhteyttä tai varsinaista yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Suomenlahden sekä Turmaan saariston henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus käynnistää vuoden 2025 aikana vuonna 2024 myönnettyjen valtuuksien mukaisten 15-vuotisten liikennöintisopimusten kilpailutuksen Porvoo-Sipoon, Utön, Paraisten sekä Nauvo eteläisen reittialueilla. Uudet, nykyistä pidemmät kokonaispalvelusopimukset mahdollistavat kaluston uusimisen, uuden teknologian käyttöönoton ja vähäpäästöisiin käyttövoimiin siirtymisen. Porvoon ja Sipoon reittien kilpailutus toteutetaan ensimmäisenä ja sopimuksen mukainen kokonaispalvelu koskisi ajanjaksoa 1.5.2027—30.4.2042.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 19 352 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 534 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2026 talousarvio	19 886 000
2025 talousarvio	19 886 000
2024 tilinpäätös	20 386 000

21. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 107 324 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikenteenharjoittajille maksettaviin korvauksiin julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa (EY) N:o 1370/2007 säädetään
- 2) liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettujen avustusten maksamiseen liikennepalvelujen käyttäjille
- 3) junaliikenteen palvelujen ostoihin sekä kaluston vuokrauksesta ja kunnossapidosta aiheutuviin kustannuksiin
- 4) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 5) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin ja lippujärjestelmän perustamis- ja käyttökustannuksiin
- 6) suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tukemiseen
- 7) keskisuurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tukemiseen
- 8) liikennepalveluiden kehittämishankkeisiin ja muihin liikenteen palvelujen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikku-
misen ohjaukseen.

Määrärahasta saa myöntää avustusta liikenteen palvelujen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (509/2018) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaisiin menoihin sekä eräisiin muihin joukkoliikenteen palvelujen tuottamiseen ja joukkoliikenteen edistämiseen ja kehittämiseen sekä liik-
kumisen ohjaukseen osoitettaviin menoihin.

Valtio korvaa alueellisia ostoja pääsääntöisesti suoraan liikenteenharjoittajille. Kunnat maksavat osuutensa kustan-
nuksista. Bruttomallilla järjestettävän liikenteen osalta valtio saa lipputulot, jotka budjetoidaan valtion talousarvion
tuloihin. Näiden tulojen lisäksi budjetoidaan myös valtakunnalliseen lippu- ja maksujärjestelmään liittyviä muita tu-
loja. Vuoden 2025 osalta momentin mitoituksessa on otettu huomioon 1 500 000 euroa lipputuloina, jotka on budje-
toitu tuloarviona momentille 12.31.10.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Junaliikenteen ostot	45 170
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot ja kehittäminen	32 329
Suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki	9 750
Keskisuurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki	8 125
Lentoliikenteen ostot	10 600
Kehittämishankkeet	750
Liikkumisen ohjaus	600
Yhteensä	107 324

Junaliikenteen ostot

Liikenne- ja viestintäministeriö on tehnyt VR-Yhtymä Oy:n kanssa sopimuksen junaliikenteen hankinnasta vuosille 2022—2030. Valtion ostoliikennesopimukseen sisältyviä palveluita ovat Etelä-Suomen taajamajunaliikenne, Yöjunaliikenne, markkinaehtoista liikennettä täydentävä IC-liikenne sekä sähköistämättömillä rataosilla ajettava kiskobussiliikenne. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on tosiasiallisen kilpailun lisääminen raideliikenne-markkinalla. Tarkoitusta varten perustetaan julkinen kalustoyhtiö julkisesti tuetulle ostoliikenteelle.

Henkilöjunaliikenteen hankinnan tavoitteena on ylläpitää junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapausuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita sillä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti ja siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää. Ostoilla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin pelkät suorat lipputulot antaisivat mahdollisuuden. Ostoliikenteen järjestämisestä aiheutuu kustannuksia valtiolle kalustoyhtiölle maksettavasta kalustovuokrasta, kaluston kunnossapidosta sekä ostoliikennesopimuksen mukaisista palvelumaksuista VR:lle.

Alueellinen ja paikallinen liikenne

Liikenne- ja viestintävirasto hankkii toimivalta-alueellaan lähtökohtaisesti kuntien välistä peruspalveluluontoista julkista henkilöliikennettä kilpailutetuilla sopimuksilla, joiden rahoitukseen kunnat ja muut tahot voivat osallistua. Liikenne- ja viestintävirasto voi myös myöntää toimivalta-alueensa kunnille tai kuntayhtymille valtionavustusta, minkä perusteista säädetään liikenteen palvelujen valtionavustuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Lisäksi rahoitusta voi käyttää lippujärjestelmän perustamis- ja käyttökustannuksiin.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat liikenteen suunnittelu ja henkilökuljetusten koordinoinnin edistäminen ja kehittäminen.

Suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki

Valtio voi myöntää valtionavustusta suurten kaupunkiseutujen liikenteen palvelujen tukemiseen. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että avustus kytketään maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevassa sopimuksessa sovituihin liikenteen palvelujen kehittämistoimiin. Lisäksi valtio voi rahoituksellaan myötävaikuttaa siihen, ettei liittyminen julkisen henkilöliikenteen järjestämisestä vastaavaan viranomaiseen aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta kustannustaakkaa.

Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Keskisuurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki

Valtio voi myöntää valtionavustusta keskisuurten kaupunkiseutujen liikennepalveluja Jyväskylän, Kuopion ja Lahden MAL-sopimuksissa sovitujen liikenteen palvelujen kehittämistoimien osalta ja muille keskisuurille kaupunkiseuduille edellyttäen, että ne ovat laatineet aiesopimuksen liikenteen palvelujen kehittämisestä.

Valtio avustaa keskisuuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Lentoliikenteen ostot

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika Helsingistä junalla on yli 3 tuntia. Suomen sisäistä lentoliikennettä kehitetään ensisijaisesti markkinaehtoisesti, mutta säännöllisen lentoliikenteen ostoilla turvataan huoltovarmuuden, vientiteollisuuden ja matkailun kannalta tärkeitä yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot voivat osallistua kyseisten yhteysvälien rahoittamiseen. Helsinki-Savonlinna -reitin säännöllisen lentoliikenteen sopimus on voimassa 13.11.2023—19.12.2025. Uuden sopimuksen kilpailutus ajanjaksolle 19.1.2026—15.12.2028 on käynnissä.

Sopimukset lentoliikenteen järjestämisestä Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin, Kemi-Tornion ja Kokkola-Pietarsaaren lentoasemien ja Helsinki-Vantaan lentoaseman välille ovat voimassa 29.4.2024—28.3.2026. Sopimuksissa on optio 27.2.2028 asti. Sopimus Helsingin ja Porin väliset reittilennoista on tehty ajanjaksolle 1.1.2025—27.3.2027 ja siinä on optio 27.2.2028 asti. Sopimuksia jatketaan optiokaudelle 27.2.2028 asti.

Kehittämishankkeet

Strategisella kehittämistoiminnalla pyritään edistämään julkisen henkilöliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Kehittämishankkeiden valtion avustuksen edellytyksenä on, että valtionavustuksen saajat osallistuvat vähintään yhtä suurella panostuksella kustannuksiin ja että kehittämishankkeiden tulokset palvelevat myös valtakunnallisia kehittämistavoitteita.

Liikkumisen ohjaus

Liikkumisen ohjauksella myötävaikutetaan julkisen henkilöliikenteen ohella myös kävelyn ja pyöräilyn kulkutapausuuden kasvattamiseen. Keinoina ovat mm. informaatio-ohjaus, markkinointi ja palvelujen kehittämisen tukeminen.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi noin 80 900 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi noin 26 500 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Junaliikenteen palvelujen ostot	10 300
Kertaluonteisen siirron palautus (siirto momentilta 31.10.20)	500
Lentoliikennepalvelujen ostot	-17 000
Lentoliikennepalvelujen ostot lisärahoitus	6 600
Yhteensä	400
2026 talousarvio	107 324 000
2025 talousarvio	106 924 000
2024 tilinpäätös	102 424 000

22. Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 612 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikenne- ja viestintäministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n välisen yöjunarungon vaunukaluston hankintaa koskevasta sopimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään v. 2022 lisätalousarviossa myönnetystä 40 000 000 euron valtuudesta yöjunarungon vaunukaluston hankinnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Hankinta perustuu liikenne- ja viestintäministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n väliseen sopimukseen, jonka perusteella VR-Yhtymä Oy hankkii uuden yöjunarungon

vaunukaluston yöjunaliikenteen palvelutason parantamiseksi. Kyseessä on yhdeksän makuuvaunun ja kahdeksan autovaunun kokonaisuus.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2026 lähtien
Ennen vuotta 2026 tehdyt sitoumukset	4 612	4 582	24 432	33 626

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yöjunarungon vaunukalusto	818
Yhteensä	818

2026 talousarvio	4 612 000
2025 talousarvio	3 794 000

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 89 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityn aluksen omistajalle tai aluksella varustamotoimintaa harjoittavalle työnantajalle.

Selvitysosa: Kauppa-alusluetteloon merkityn aluksen omistajalle tai aluksella varustamotoimintaa harjoittavalle työnantajalle maksettava tuki vastaa ennakonpidätyksenalaista merityötuloa saaneiden yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten merenkulkijoiden osalta merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten sekä työnantajan merimieseläkevakuutusmaksun ja tapaturmavakuutusmaksun määrää. Muiden rajoitetusti verovelvollisten eli lähdeverotuksessa olevien merenkulkijoiden osalta tuki vastaa merenkulkijan alukselta saamasta palkkatulosta toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sairausvakuutusmaksun määrää.

Vuonna 2026 tukea maksetaan 1.7.2025—30.6.2026 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle maksettujen työnantajasuoritus-ten osalta ennakonpidätysten, työnantajan sairausvakuutusmaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2025—31.10.2026.

Vuonna 2024 tukea maksettiin 110,5 milj. euroa. Kauppa-alusluettelossa arvioidaan vuonna 2026 olevan 102 tuen piiriin kuuluvaa alusta, joista 87 on lastialuksia ja 15 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä noin 1 700 000 tonnia.

2026 talousarvio	89 000 000
2025 talousarvio	89 000 000
2024 tilinpäätös	110 520 571

51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 28 296 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleiseen tieliikenteen turvallisuustoimintaan sekä kehittämishankkeisiin, kokeiluihin ja turvallisuustutkimukseen tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1207/2016) mukaisesti
- 2) vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1289/2021) mukaisen avustuksen maksamiseen
- 3) valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 4) Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (561/2023) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen ja luotsausvalmiuden ylläpidosta luotsausyhtiölle aiheutuviin välttämättömiin kustannuksiin
- 5) sanomalehtien määräaikaiseen jakelutukeen
- 6) Merenkurkun laivaliikenteen tukemiseen päästökaupasta aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi
- 7) Naantali—Ahvenanmaa yhteysvälin tukemiseen huoltovarmuuden kannalta kriittisen tavaraliikenteen jatkumiseksi
- 8) liikenteeseen liittyvän tiedonvaihdon kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalvelun tukemisesta annettavan hallituksen esityksen mukaisen avustuksen maksamiseen

Määräraha budjetoidaan kohtien 1) ja 3) osalta maksatuspäätösperusteisena.

Vuonna 2021 henkilöautojen romutuspalkkiosta ja sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta sekä henkilöautojen kaas- ja etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain (971/2017) mukaisen avustuksen maksamiseen budjetoitua määrärahaa saa käyttää myös kohdan 2) mukaisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Sanomalehtien määräaikainen jakelutuki	7 500 000
Tieliikenteen turvallisuustoiminta	9 500 000
Merenkurkun laivareittien tukeminen saaripoikkeuksen käyttöönoton johdosta	2 000 000
Rautatieliikenteen ammattikoulutus	841 000
Saimaan alueen luotsauksen hintatuki ja luotsausvalmiuden ylläpito	900 000
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu	7 555 000
Yhteensä	28 296 000

Selvitysosa: Laki postilain muuttamisesta ja sanomalehtien jakelun tuesta kevensi yleispalvelukirjeiden jakelupäiviä kolmeen päivään koko maassa. Tiedonvälitystä tuetaan kilpailutettavalla ja määräaikaisella valtionavustuksella, jonka tarkoituksena on varmistaa sanomalehtien jakelun jatkuminen myös haja-asutusalueilla, joilla ei ole varhaisjakeluverkkoa.

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan määrärahalla edistetään tieliikenteen turvallisuutta koskevien liikennepoliittisten tavoitteiden toteutumista. Määräraha perustuu vakuutusyhtiöiltä kerättävään liikenneturvallisuusmaksuun. Liikenneturvallisuusmaksu on 1,3 prosenttia vakuutusyhtiön vuosittain liikennevakuutuksesta saamasta maksutulosta ja se tuloutetaan momentille 11.19.05.

Rautatiealan koulutuksen määräraha on tarkoitettu rautatiealan toimijoista riippumattomalle ja laaja-alaista rautatiealan ammatillista koulutusta eri tehtäviin tarjoavalle oppilaitokselle tai osakeyhtiölle.

Luotsauslain mukaan Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään alennettuun yksikköhintaan perustuvaa luotsausmaksua. Alennettu yksikköhinta on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikkö hinnasta. Tämän johdos-

ta liiketaloudellisesti kannattamatonta Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle. Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen. Lisäksi määrärahalla korvataan luotsausvalmiuden ylläpidosta luotsausyhtiölle aiheutuvia välttämättömiä kustannuksia.

Suomi soveltaa aikarajoitettua saaripoikkeusta EU:n meriliikenteen päästökauppajärjestelmän puitteissa. Huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että Merenkurkun laivaliikennettä tuetaan päästökaupan tuomien kustannusten vähentämiseksi samalla tai saaripoikkeusta vastaavalla tavalla. Tämä varmistaa meriliikenteen päästöjen vähentämisen sekä vaihtoehtoisten vähäpäästöisten polttoainevaihtoehtojen kehittämisen.

Kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalvelun toteuttaminen tehostaa liikenteeseen liittyvän tiedon vaihtoa ja parantaa siten liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja infrastruktuurin kunnossapitoa sekä luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Huoltovarmuuskriittisen tavaraliikenteen turvaaminen yhteysvälillä Naantali—Ahvenanmaa	-300
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentilta 31.01.02)	880
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentilta 31.01.29)	1 535
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentilta 31.10.20)	2 910
Kansallinen yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu (siirto momentilta 31.10.77)	2 230
Sanomalehtien jakelutuen tason puolittaminen (HO 2023)	-7 500
Yhteensä	-245

2026 talousarvio	28 296 000
2025 talousarvio	28 541 000
2024 tilinpäätös	95 825 000

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 593 652 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

Selvitysosa: Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n mukaan rahastolle suoritetaan korvaus valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti. Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n mukaan rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitetun ennakkoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen.

Rahastoon tehtävä siirto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi rahoitetaan yleisradioverolla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
-----------------	----------

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	593 652 000
2025 talousarvio	593 652 000
2024 tilinpäätös	593 652 000

19. Muut veronluonteiset tulot

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 10 570 000 euroa.

Selvitysosa: Tietoyhteiskuntamaksu 4 400 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 1 000 000 euroa perustuvat lakiin sähköisen viestinnän palveluista (917/2014).

Postitoiminnan valvontamaksu 1 300 000 euroa perustuu postilakiin (415/2011). Varmennemaksu 270 000 euroa perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (617/2009).

Edellä mainittuja maksuja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 970 000 euroa. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.01.02 määrärahan mitoituksessa.

Toimilupamaksu, yhteensä 200 000 euroa, perustuu eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin (462/2009) ja lakiin sähköisen viestinnän palveluista (917/2014). Liikenne- ja viestintävirasto perii 700 megahertsin, 3 500 megahertsin ja 26 gigahertsin taajuusalueilla vuonna 2016, 2018 ja 2020 toteutettujen huutokauppojen tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teyryityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun. Toimilupamaksut tuloutetaan tasaerissä toimilupakauden viiden ensimmäisen vuoden aikana. Samoin Liikenne- ja viestintävirasto perii vuonna 2009 toteutetun huutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teyryityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun.

Lisäksi momentille arvioidaan kertyvän sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 288 §:n perusteella perittäviä markkinaehtoisia taajuusmaksuja 3 400 000 euroa.

2026 talousarvio	10 570 000
2025 talousarvio	10 570 000
2024 tilinpäätös	15 073 496

05. Eräät liikenteen maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 26 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu 9 100 000 euroa perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Katsastustoiminnan valvontamaksu 7 400 000 euroa perustuu lakiin katsastustoiminnan valvontamaksusta (960/2013). Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.01.02 määrärahan mitoituksessa.

Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu 9 900 000 euroa perustuu lakiin liikenneturvallisuusmaksusta (471/2016). Tästä toiminnasta aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.51 määrärahan mitoituksessa.

2026 talousarvio	26 400 000
2025 talousarvio	25 800 000
2024 tilinpäätös	25 408 850

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 87 600 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kaup-
pamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua.

2026 talousarvio	87 600 000
2025 talousarvio	85 000 000
2024 tilinpäätös	45 807 876

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Hallinnonalan virastojen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 600 000 euroa.

Momentille budjetoidaan EU:n suoran tuen tuloutukset, jotka budjetoidaan maksuperusteisena.

Momentille budjetoidaan myös tulot, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat liikenteen harjoittajilta käyttöoikeussopimuksella järjestämästään linja-autoliikenteestä.

Selvitysosa: Tuloarvioon sisältyy EU:n myöntämien CEF-tukien maksatuksia. Lisäksi tuloarvioon sisältyy lipputulot, jotka ELY-keskukset saavat bruttomallilla järjestämästään linja-autoliikenteestä sekä Kelan toisen asteen koulumatkatuen ELY-keskusten osuus ja lisäksi lippu- ja maksujärjestelmään liittyviä muita tuloja.

2026 talousarvio	7 600 000
2025 talousarvio	24 600 000
2024 tilinpäätös	57 675 979

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisten tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa.

2026 talousarvio	50 000
2025 talousarvio	50 000
2024 tilinpäätös	9 340 325